

Said Nursi'nin Şeyh Said'e yazdığı mektubun gerçek olmadığını söyleyenler var. Bunu açıklar mısınız?

"Şeyh Sait hadisesi 13 Şubat 1925'te patlak verdiğinde, Said Nursî'nin görüşlerini dikkate alan binlerce kişinin hayatı kurtuldu. Aynı şekilde, onun desteğini kazanmak için çeşitli teşebbüslerde bulunan Şeyh Said'e, Said Nursî, bir mektupla cevap verdi ve aynı doğrultuda tembihlerde bulundu. Bu mektubun metni aşağıda verilecektir. İsyân iki ay içinde bastırıldı. Ancak bu hadise, hem Said Nursî, hem bölge insanı ve tüm ülke için çok şümüllü neticeler doğuracaktı."

"Said Nursî, malûm hadise dolayısıyla, adaletsiz bir şekilde, yüzlerce insanla birlikte sürgüne gönderildi. Bu hadise, yeni rejimin hareket tarzını da belirliyordu."

"Mesela, hükümet 4 Mart 1925 tarihli Takrir-i Sükûn Kanunu'nu hemen çıkarabilmek için bu hadiseyi gerekçe olarak kullandı. Bu kanun ise, sonradan çok kötü bir şöhretle tarihe geçecek olan *İstiklal Mahkemelerini* kurma yetkisini ve iktidarın diktatörce uygulamalarını bir muhalefet olmaksızın sürdürme gücünü sağlıyordu."(1)

"Said Nursî'yi ziyarete gelen aşiret reisleri arasında Kör Hüseyin Paşa da vardı. Üstelik bu yöndeki ziyaretini bir kaç defa tekrarlamıştı. Kör Hüseyin Paşa, Haydaran aşiretinin nüfuzlu bir reisi ve Hamidiye Alaylarının yerine kurulan Aşiret Alaylarından birinin kumandanıydı. Bir defasında, Bediüzzaman'ın yakın arkadaşlarından olan Van Müftüsü Şeyh Masum'un oğlu Abdülbaki'yle birlikte ziyarete geldi. Sonraki dönemlerde, bu ziyarete dair ayrıntılı bilgiler aktaran Abdülbaki; Said Nursî'nin Ereğ Dağı'nda, dünyevî olan her türlü işi ve meseleyi tamamen terk etmiş bir vaziyette yaşadığını anlatır. Ayrıca, Nursî'nin, bu ziyaretleri esnasında, gelecekle ilgili bazı değerlendirmelerini de aktarır. İstikbalde çok daha fazla ve şiddetli zorluklara maruz kalacaklarını; ancak bu zorluklar karşısında korkmamaları gerektiğini; Allah'ın, İslâm dinini yeniden ihya ve himaye için birini göndereceğine dair haberler verdiğini belirtir."(2)

Gelecekte karşılaşılabilecek güçlüklerle ilgili verdiği haberlere dair bir örnek daha vardır. Bir defasında, talebelerinden birisine, "**Cenab-ı Hakk'a iltica edin... fena şeyler olacak.**" der. Bunu izah etmesi istenince de, o anda daha fazla konuşma yapmasına izin verilmediğini söylemiştir.(3)

Kör Hüseyin Paşa, bu ziyareti esnasında, Said Nursî'ye para vermeye çalıştı. Said Nursî böylesi bir teklifi o zamana kadar, hiçbir şekilde kabul etmemişti. Bu hadiseye şahit olan yakın talebesi Molla Hamid, aktardığı hatıralarında, Bediüzzaman'ın bu teklife çok kızdığını, teklifi reddettiğini söyler.

Said Nursî ile Kör Hüseyin Paşa arasında geçen konuşmada, ilk olarak Hüseyin Paşa konuşmaya başlar ve aralarında şöyle bir diyalog geçer:

- Sizinle bir müşaverem var. Askerim hazır, atlar hazır, silahlar ve cephaneler de hazır. Sizden emir bekliyoruz.
- **Sen ne diyorsun? Ne yapacaksın? Kiminle harp edeceksin?**
- Mustafa Kemal'le.
- **Mustafa Kemal'in askerleri kim?**
- Ne diyeyim... İşte askerdir.
- **Askerler bu vatanın evlâdıdır. Senin ve benim akrabalarımıdır. Kime vuracaksın? Onlar kime vuracak? Düşün, idrak et. Ahmed'i Mehmed'e, Hasan'ı Hüseyin'e mi kırdıracaksın?"(4)**

Kör Hüseyin Paşa, bu konuyu, Nurşin Camii'nde kılınan bir cuma namazının ardından, diğer bazı aşiret reislerinin ve önemli şahısların huzurunda, Said Nursî'ye bir defa daha açtı. Ali Çavuş, hatıralarında, Çaldıran Mebusu Hasan Bey ile diğer üç kişinin Bediüzzaman'ın desteğini nasıl kazanmaya çalıştıklarını anlatır. Diğer yandan aşiret reislerinin bu ziyareti, Van valisini çok endişelendirmişti. Vali, cenaze namazı bahanesiyle camiye geldi. Fakat endişesi yersiz çıktı. Çünkü aşiret reisleri, isyana iştirak etme niyetlerini Bediüzzaman'a söylediklerinde, onlara şöyle dedi:

"Acaba bu fikre hizmet neden ileri geldi? Soruyorum size. Şeriat mı istiyorsunuz? Böyle hareket zaten aslında şeriata muhaliftir. Bu olsa olsa bir ecnebi tahrikine alet olma keyfiyetidir. Şeriat isterim diye şeriatı alet ederek şeriata muhalefet edilmez. Böyle şeriat istemek olmaz. Şeriatın anahtarı bendedir. Haydi yerlerinize!"(5)

Said Nursî, konuşmasını bitirdiğinde ayağa kalktı ve Erek Dağı'na geri döndü. Kör Hüseyin Paşa ve diğer aşiret reislerine gelince; onlar bu uyarıları dikkate aldılar ve hadiseye iştirak etmediler. Bu, Van'ın ve halkının hadiseye iştirak etmeye

zorlanmaması ve binlerce kişinin hayatının kurtulması demektir. (bk. a.g.e. 278-279)

Bu gerçek, hadiseye şahit olan pek çok kişi tarafından teyit edilmiştir. (Mesela Van eski Milletvekili olan ve meclis başkanlığı da yapmış olan Kinyas Kartal. bk. Şahiner, Son Şahitler.1:139)

Yukarıda temas edildiği gibi, Şeyh Said, bizzat kendisi Said Nursî'ye bir mektup yazarak harekete katılmasını istemiş; kendilerine katıldığı takdirde "muzaffer" olabileceklerini belirtmişti. Said Nursî'nin cevabı şöyle olmuştur:

"Yaptığınız mücadele, kardeşi kardeşe öldürtmektir ve neticesizdir. Çünkü Tükr-Kürt birdir, kardeşidir. Türk Milleti bin senedir İslamiyete bayraktarlık etmiştir. Dini uğrunda milyonlarca şehit vermiştir. Binaenaleyh, kahraman ve fedakâr İslâm müdafilerinin torunlarına kılıç çekilmez ve ben de çekmem!"(6)

Not: Yukarıdaki bilgiler; Yazarı Mary F. Weld ve Editörü de Prof. İbrahim Abu Rabi olan "Bediüzzaman Said NURSİ'NİN Entelektüel Biyografisi" adlı kitaptan alınmıştır. Bizim vazifemiz kaynak göstermektir. İnanmak veya inanmamak muhataba kalmıştır.

Dipnotlar:

(1) bk. Akşin, Türkiye Tarihi 4:101-102 Zürcher, Turkey.

(2) bk. Abdülbaki Arvasi maddesi, Şahiner, Son şahitler, 1:159.

(3) bk. İsmail Perihanoğlu maddesi, Şahiner, Son şahitler, 1:129.

(4) bk. Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla, 275-276.

(5) bk. age.

(6) bk. Badıllı, Nursi, 1:660; Selahaddin Çelebinin biyografik notlarından iktibas (1946).